

ผลของโปรแกรมป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ ในเด็กชั้นประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์

Effects Of A New Drinkers Prevention Program For Primary School Students, Surin Province

วิจิตรา สาลิงาม* ทศนีย์ รวิวรกุล แอนน์ จิระพงษ์สุวรรณ มลินี สมภพเจริญ

Wijitra Saleengarm* Tassanee Rawiworrakul Ann Jirapongsuwan Malinee Sompopcharoen

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพฯ ประเทศไทย 10400

Mahidol University, Bangkok, Thailand 10400

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ ในเด็กชั้นประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 - 6 ปีการศึกษา 2561 จาก 2 โรงเรียนใน อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 14 ราย กลุ่มเปรียบเทียบ 15 ราย ระยะเวลาในการทำกิจกรรมทั้งหมด 3 สัปดาห์ โดยประยุกต์แนวคิดของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมาใช้ในการจัดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างทัศนคติต่อการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้การควบคุมตนเองในการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความตั้งใจที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถามก่อนเริ่มโปรแกรมและสัปดาห์ที่ 4 หลังสิ้นสุดโปรแกรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Paired t-test, Independent t-test ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลอง มีเพียงคะแนนเฉลี่ยการรับรู้การควบคุมตนเองต่อการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ($p\text{-value} = .009$) และความตั้งใจในการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ($p\text{-value} = .028$) ที่สูงกว่าก่อนการทดลอง การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มหลังการทดลอง พบว่า มีเพียงคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มทดลองที่สูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญ ($p\text{-value} = .017$)

คำสำคัญ : นักเรียนชั้นประถมศึกษา โปรแกรมป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

Abstract

This quasi-experimental study aimed to examine effects of a new drinker prevention program for primary school students, Surin province, Thailand. Samples were grade 5 -6 students from two primary schools in Sangkha district, divided into the experimental group (14 students) and the comparison group (15 students). Theory of planned behavior was derived into the a 3-week new drinker prevention program to enhance perceived attitude toward alcohol drinking behavior, perceived subjective norm to not alcohol drinking behavior, perceived behavioral control for not drinking alcohol beverage, and intention to not drink alcohol. Data collection was done at pre-test and at the 4th week after completion of the program. Descriptive statistics,

* นักศึกษาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Corresponding author: *E-mail: nudeews@gmail.com

ได้รับทุนสนับสนุนจากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

วันที่รับ (received) 9 ธ.ค. 61 วันที่แก้ไขเสร็จ (revised) 21 ม.ค. 62 วันที่ตอบรับ (accepted) 25 ม.ค. 62

independent t-test and paired t-test were performed for data analysis. Results reveal that, at post-test, only perceived behavioral control for not drinking alcohol beverage and intention to not drink alcohol in the experimental group show a greater mean score than the pre-test mean score (p -value = .009 and 0.028). At post-test, only the attitude toward alcohol drinking behavior mean score in the experimental group was found greater than the comparison group (p -value = .017).

Keywords: Primary school students, a new drinker prevention program, alcohol beverages

บทนำ

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุขที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านสุขภาพ ครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ และประเทศชาติ โดยองค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นหนึ่งในกลุ่มทำลายสุขภาพ ข้อมูลจากที่ประชุมสมัชชาอนามัยโลกเมื่อปี 2553 พบว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุให้ประชากรโลกเสียชีวิตปีละประมาณ 2.5 ล้านคน เฉลี่ยนาทีละ 4.8 คน โดยเฉพาะในกลุ่มอายุ 15-29 ปี มีรายงานการเสียชีวิตปีละ 320,000 คน ปัญหาสำคัญของสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปัจจุบันคือ “นักดื่มหน้าใหม่” ในกลุ่มวัยรุ่นมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกๆ ปี การสำรวจในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาไทยในปี 2559 จำนวน 38,535 คนในโรงเรียนสายสามัญศึกษา 117 แห่งและโรงเรียนสายอาชีวศึกษา 79 แห่ง พบว่าร้อยละ 36.1 เคยดื่มสุรา (Lifetime drinking) เคยดื่มในหนึ่งปีที่ผ่านมา (Past-year drinking) ร้อยละ 25.6 เป็นนักดื่มปัจจุบัน (Current drinking) ร้อยละ 18.6 และพบว่าการดื่มแบบหนักเพิ่มจากร้อยละ 5.6 ในปี 2550 เป็นร้อยละ 8.1 ในปี 2559 นอกจากนี้ เด็กชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.3 ในปี 2550 เป็นร้อยละ 12.4 ในปี 2559¹ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความชุกของนักดื่มอายุ 15 – 19 ปี ถึงร้อยละ 23.8 มากกว่าภาพรวมระดับประเทศที่มีความชุกของนักดื่มร้อยละ 18.1² การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นพบว่าปัจจัยด้านบุคคล โดยเพศชายจะได้รับการยอมรับจากสังคมเมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และจากความท้าทาย³ ด้านอายุ นักเรียนชั้นโตกว่าจะดื่มมากกว่านักเรียนชั้นเล็กกว่า⁴ ด้านทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วัยรุ่นที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า^{5,6,7}

สำหรับปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า การได้เห็นพ่อหรือแม่ดื่ม และ/หรือ ใ้ให้เยาวชนไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะมีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเยาวชนที่ทั้งพ่อและแม่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์⁸ ส่วนปัจจัยด้านสังคม พบว่า นักเรียนสายอาชีวศึกษาดื่มมากกว่านักเรียนสายสามัญ⁴ อิทธิพลของเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์⁶ รวมถึงการยอมรับจากสังคมและการไม่มีข้อกำหนดหรือข้อบังคับห้ามเด็กดื่ม³ นอกจากนี้สื่อโฆษณา มีผลิตภัณฑ์รูปแบบต่างๆ ที่ทำให้วัยรุ่นมีความตั้งใจที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น⁶ สอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior)⁹ ที่กล่าวว่าบุคคลจะมีพฤติกรรมหนึ่ง เมื่อบุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น (Attitude towards behavior) มีการคล้อยตาม บุคคลหรือกลุ่มที่เขาให้ความเคารพนับถือหรือยอมรับ (Subjective Norm) และมีการรับรู้ว่าเขาสามารถกระทำพฤติกรรมเหล่านั้นได้ (Perceive behavioral Control) ทั้ง 3 ส่วนนี้ร่วมกันทำให้เกิดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมและนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมสามารถทำนายความตั้งใจที่จะดื่มหรือไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน^{10,11,12,3,14} การศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ที่ผ่านมา พบว่า กิจกรรมส่วนใหญ่จัดกระทำ ในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มที่เริ่มมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว การจัดการกระทำเพื่อป้องกันก็อาจจะไม่เกิดผลเท่าที่ควร ดังนั้นหากเริ่มป้องกันในช่วงอายุก่อนที่จะเริ่มมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือ ช่วงอายุ 11–12 ปี น่าจะส่งผลดีกว่า ซึ่งกิจกรรมที่ผ่านมาจะเน้นในเรื่องการส่งเสริมทัศนคติต่อการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเสริมสร้างสมรรถนะแห่งตนต่อการควบคุมพฤติกรรมการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยไม่ให้ความสำคัญบริบทหรือปัจจัยภูมิหลัง (Background factor) สุรินทร์เป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีความหลากหลายทั้งชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและประเพณี โดยมี

ประชากร ร้อยละ 93 อาศัยอยู่ในเขตชนบท¹⁵ และชอบความสนุกสนาน การเลี้ยงฉลองในงานบุญต่างๆ จะมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทุกงานเลี้ยงที่คนในชุมชนมองว่าเป็นเรื่องธรรมดา เด็กและเยาวชนที่เติบโตมาในวัฒนธรรมของจังหวัดสุรินทร์จึงรับรู้ค่านิยมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งทางตรงจากครอบครัวและทางอ้อมจากคนในชุมชน นำมาสู่ความตั้งใจของเยาวชนต่อการมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและพฤติกรรมของพ่อแม่ที่มีผลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนไทย พบว่าเยาวชนที่ทั้งพ่อและแม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเยาวชนที่มีพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีโอกาสที่จะมีพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเยาวชนที่ทั้งพ่อและแม่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 1.94 เท่าและ 1.74 เท่าตามลำดับ⁸ ในจังหวัดสุรินทร์กลุ่มเยาวชนอายุ 15-19 ปี มีแนวโน้มของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้นจากร้อยละ 11.30 ในปี 2550 เป็นร้อยละ 15.30 ในปี 2554⁴ และจากการสำรวจเบื้องต้นโดยผู้วิจัย พบนักดื่มที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอายุเพียง 11 ปี (ข้อมูลการสำรวจเมื่อ กรกฎาคม 2560) ประเพณี วัฒนธรรม และบรรทัดฐานทางสังคมจึงมีส่วนสนับสนุนเด็กและเยาวชนให้เกิดพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ ต่อทัศนคติพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้การควบคุมตนเองต่อการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และความตั้งใจที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเด็กนักเรียนชายชั้นประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์

คำถามการวิจัย

โปรแกรมป้องกันนักดื่มหน้าใหม่จะส่งผลต่อทัศนคติต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมต่อการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความตั้งใจที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเด็กชายชั้นประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ได้หรือไม่

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักเรียนชายชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 – 6 อายุ 11 -12 ปี จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ เขต 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตำบลทับทัน อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์มีทั้งหมด 7 โรงเรียน ซึ่งมีลักษณะและบริบทใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากแบบไม่แทนที่ เพื่อเลือกโรงเรียนเป็นกลุ่มทดลองและอีก 1 โรงเรียนเป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม และประยุกต์จากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior) โดยผ่านการพิจารณาความตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในอำเภอใกล้เคียงจำนวน 30 คน จากนั้นนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้แก่แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน แบบประเมินก่อน - หลังเข้าโปรแกรม และโปรแกรมป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ ประกอบด้วย

1. โปรแกรมป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม สร้างเสริมและป้องกันการมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior)⁹ กิจกรรมใช้เวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้งประกอบด้วยกิจกรรม ครั้งที่ 1 การเสริมสร้างทัศนคติเชิงลบต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะส่งเสริมการรับรู้หรือความเชื่อที่ว่า หากดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วจะส่งผลทางลบต่อผู้ที่ดื่มในหลายๆ ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย การเรียน ครอบครัว และสังคมผ่านสื่อวีดิทัศน์ ร่วมกันอภิปราย ครั้งที่ 2 กิจกรรมการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เข้าร่วมวิจัย มีการรับรู้ถึงความคาดหวังของบุคคลสำคัญของผู้เข้าร่วมวิจัยว่า บุคคลเหล่านั้นต้องการที่จะให้เราดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ผ่านสื่อวีดิทัศน์ ซึ่งการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงนี้จะส่งผลต่อความตั้งใจในการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และครั้งที่ 3 การรับรู้การควบคุมตนเองต่อการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กิจกรรมนี้จะส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมวิจัยมีการรับรู้หรือมีความเชื่อว่าเราสามารถควบคุมตนเองไม่ให้ดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ได้ โดยเนื้อหาของกิจกรรมจะเป็นในเรื่องของ “5 ขั้นตอนเพื่อควบคุมตนเองไม่ให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” ในกิจกรรมมีการชี้ให้เห็นว่าการควบคุมตนเองไม่ให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นไม่ใช่เรื่องยาก

2. แบบสอบถาม ประกอบด้วย

2.1 แบบสอบถามคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างพักอาศัยอยู่ด้วย สัมพันธภาพกับผู้ที่พักอาศัยอยู่ด้วย พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ด้วย พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างกับกลุ่มเพื่อน ลักษณะคำถามเป็นลักษณะปลายปิดในลักษณะเลือกตอบ (Checklist)

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่อต่อผลที่จะเกิดขึ้นทั้งในด้านบวกและด้านลบ จากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประเมินโดยใช้แบบสอบถาม คือ แบบประเมินทัศนคติต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งแบบประเมินเป็นมาตรประมาณค่า (Rating scale) มี 4 ระดับ โดยให้ผู้ตอบเลือกเพียงคำตอบเดียว มีข้อคำถาม 10 ข้อ ค่า Reliability = .748

2.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้หรือความเชื่อต่อความคาดหวังของบุคคลสำคัญ ได้แก่ พ่อ แม่ พี่น้อง ครู เพื่อนสนิท คนรักว่าต้องการให้ไม่ดื่มหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเมินโดยใช้แบบสอบถาม คือ แบบประเมินการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ มีจำนวน 9 ข้อ reliability = .876

2.4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ถึงความสามารถหรือความยากง่าย ต่อการควบคุมตนเองในการดื่มหรือไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับมีจำนวน 15 ข้อ Reliability = .950

2.5 แบบสอบถามความตั้งใจที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ Reliability = .906

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ส่วน คือ ขั้นเตรียมการ ดำเนินการทดลอง และการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ดำเนินการขอจริยธรรมการทำวิจัยในมนุษย์

1.2 พัฒนาโปรแกรมตามคำแนะนำของผู้

เชี่ยวชาญ

1.3 พัฒนาแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้

เชี่ยวชาญ

1.4 ทดสอบเครื่องมือ

2. ขั้นตอนการ

ระยะเวลาที่เริ่มทำงานศึกษาตั้งแต่วันที่ 9 กรกฎาคม - 7 สิงหาคม 2561 ในกลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมของโปรแกรมป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ทั้งหมด 3 สัปดาห์ ละ 1 ครั้ง ส่วนในกลุ่มเปรียบเทียบจะได้รับกิจกรรมเช่นเดียวกับกลุ่มทดลองหลังจากสิ้นสุดการศึกษา

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาหลังจากได้รับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เลขที่ MUPH 2018-095 ลงวันที่ 10 พฤษภาคม 2561 ผู้วิจัยได้ทำการชี้แจงเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลกับทางผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้น และกลุ่มตัวอย่าง พร้อมอธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีการศึกษา และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ รวมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิในการตอบกลับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัย ในครั้งนี้ และสามารถถอนตัวขณะที่ทำการศึกษาได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องชี้แจงเหตุผล และจะไม่มีผลกระทบต่อสิทธิของเด็กที่พึงได้รับแม้ไม่เข้าร่วมกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้ ผู้ปกครองและกลุ่มตัวอย่างต้องลงลายมือชื่อยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร ข้อมูลที่ได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจะนำเสนอในภาพรวมและเก็บรักษาเป็นความลับ การตอบแบบสอบถามจะไม่มีการระบุชื่อของกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลที่ได้จะไม่นำไปทำประโยชน์อย่างอื่นนอกเหนือจากที่ชี้แจงให้ทราบก่อนการทำวิจัย โดยผู้วิจัยจะระบุชื่อ ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้เมื่อมีข้อสงสัย ในส่วนของแบบสอบถามจะถูกทำลายหลังจากผลการศึกษาได้รับการเผยแพร่แล้ว โดยวิธีการย่อยทำลาย

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Independent t-test และ Paired t-test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบส่วนใหญ่ อายุ 11 ปี (ร้อยละ 64.3 และร้อยละ 74.3 ตามลำดับ) โดยเฉลี่ยกลุ่มทดลองมีอายุเฉลี่ย 11.4 ปี กลุ่มเปรียบเทียบอายุเฉลี่ย 11.3 ปี เกรดเฉลี่ยของกลุ่มทดลองเท่ากับ 3.02 กลุ่มเปรียบเทียบเท่ากับ 3.12 สถานภาพครอบครัวส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (ร้อยละ 85.7 และร้อยละ 73.3) ส่วนใหญ่ของทั้งสองกลุ่มอาศัยอยู่กับบิดาและมารดา (ร้อยละ 42.9 และร้อยละ 46.7 ตามลำดับ) คนในครอบครัวของทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 100 และร้อยละ 66.7 ตามลำดับ)

2. ผลเปรียบเทียบตัวแปรที่ศึกษา ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ในกลุ่มทดลอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ($p\text{-value} > .05$) ส่วนการรับรู้การควบคุมตนเองต่อการมีพฤติกรรมไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความตั้งใจที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระยะหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองเมื่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = .009$ และ $.028$ ตามลำดับ) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ก่อนการและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง โดยใช้สถิติ paired t-test ($n = 14$)

ตัวแปร (กลุ่มทดลอง)	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	38.1	1.6	38.2	1.4	.420
2. คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	34.1	1.4	34.1	1.1	.500
3. การรับรู้การควบคุมตนเองต่อการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	45.0	6.9	49.9	5.4	.009
4. ความตั้งใจที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	24.7	5.4	27.6	3.1	.028

3. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรที่ศึกษา ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

ผลการศึกษาพบว่า ก่อนการทดลองคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความตั้งใจที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน ($p\text{-value} = .544$ และ $.286$ ตามลำดับ) ส่วนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการรับรู้การควบคุมตนเองต่อการมีพฤติกรรมไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

มีความแตกต่างกัน ($p\text{-value} = .031$ และ $<.001$ ตามลำดับ) หลังการทดลองพบว่า คะแนนเฉลี่ยทัศนคติในกลุ่มเปรียบเทียบลดลง ขณะที่กลุ่มทดลองไม่เปลี่ยนแปลง เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ($p\text{-value} = .017$) ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ($p\text{-value} > .05$) เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ d พบว่า กลุ่มเปรียบเทียบมีแนวโน้มคะแนนเฉลี่ยลดลงทุกด้าน (ตาราง 2)

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยและการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างของตัวแปรที่ศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติ Independent t-test

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง (n = 14)		กลุ่มเปรียบเทียบ (n = 15)		p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ทักษะคิดต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					
ก่อนการทดลอง	38.1	1.6	37.7	1.9	.544
หลังการทดลอง	38.2	1.4	34.7	5.8	.017
$\bar{d}$	.14	1.6	-3.1	6.5	.094
2. คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					
ก่อนการทดลอง	34.1	1.4	31.2	4.5	.031
หลังการทดลอง	34.1	1.1	31.1	6.4	.051
$\bar{d}$	.0	1.7	-.07	8.7	.997
3. การรับรู้การควบคุมตนเองต่อการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					
ก่อนการทดลอง	45.0	6.9	54.3	4.3	<.001
หลังการทดลอง	49.9	5.4	54.0	6.2	.068
$\bar{d}$	4.9	6.7	-.3	8.2	.078
4. ความตั้งใจที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					
ก่อนการทดลอง	24.7	5.4	26.6	3.9	.286
หลังการทดลอง	27.6	3.1	26.2	7.2	.243
$\bar{d}$	2.9	5.2	-.40	8.3	.210

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลของโปรแกรมป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ ในเด็กชั้นประถมศึกษาผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. คะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้การควบคุมตนเองต่อการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และความตั้งใจที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มทดลองหลังการทดลองดีกว่าก่อนการทดลอง

ผลการวิจัย พบว่า ภายหลังเข้าร่วมกิจกรรมตามโปรแกรมกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่เปลี่ยนแปลงจากก่อนการทดลอง p-value = .420 และ .500 ตามลำดับ (ตาราง 1) ทั้งนี้เนื่องจากในกลุ่มทดลองคะแนนเฉลี่ยทั้งสองด้าน อยู่ในระดับสูงตั้งแต่ก่อนการทดลองจึงอาจทำให้ในระยะหลังการทดลองไม่มีการ

เปลี่ยนแปลงของคะแนน (Ceiling effect) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง โปรแกรมส่งเสริมการป้องกันการดื่มสุราโดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวในวัยรุ่นตอนต้น¹⁶ ที่พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านการรับรู้ผลกระทบด้านลบของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นตอนต้น จังหวัดลำปางก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างกับการศึกษาเรื่อง ผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์¹⁷ ที่พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติต่อการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดกาฬสินธุ์สูงกว่าก่อนการทดลอง อาจเกิดจากลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ต่างกันเนื่องจากทำการศึกษาทั้ง 2 เพศ แต่การศึกษานี้ศึกษาเฉพาะเพศชายและการศึกษาเรื่อง The Theory-base substance abuse prevention program for adolescents. Health Education & Health Promotion¹⁸ ที่พบว่าคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการใช้สารเสพติดของ

นักเรียนชาย ระดับมัธยมศึกษา หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ทั้งนี้อาจเกิดจากความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ศาสนาและอายุ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้เป็น background factor ที่ทำให้เกิดความเชื่อและการรับรู้ ทั้งทางด้านพฤติกรรม ความคาดหวังของบุคคลอื่น การควบคุมพฤติกรรม⁹ แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

ส่วนคะแนนเฉลี่ยด้านการรับรู้การควบคุมตนเองต่อการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความตั้งใจที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ p -value = .009 และ .028 ตามลำดับ (ตาราง 1) ดังนั้นผลการศึกษานี้จึงสนับสนุนทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน⁹ ที่กล่าวว่า การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมเป็นการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมนั้นๆ ว่าเป็นไปได้ง่ายหรือยาก และความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมได้รับอิทธิพลมาจาก ทศนคติที่มีต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ซึ่งในกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับสูง ในโปรแกรมป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ ได้มีกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมวิจัยมีการรับรู้ หรือมีความเชื่อว่าเขาสามารถควบคุมตนเองไม่ให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยเนื้อหาของกิจกรรมจะเป็นในเรื่องของ “5 ขั้นตอนเพื่อควบคุมตนเองไม่ให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” และในการจัดกิจกรรมจะมีการชี้ให้เห็นว่าการควบคุมตนเองไม่ให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นไม่ใช่เรื่องยาก ซึ่งหากผู้เข้าร่วมวิจัยมีความเชื่อหรือรับรู้ดังกล่าวก็จะนำมาซึ่งความตั้งใจที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สอดคล้องกับการศึกษาผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรม ตามแผนร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์¹⁷ ที่พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเฉลี่ยความแตกต่างของคะแนนการรับรู้ในการควบคุมตนเองและความตั้งใจที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดกาฬสินธุ์ สูงกว่าก่อนการทดลอง, การศึกษาผลของโปรแกรมการสร้างแรงจูงใจต่อพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้น¹⁹ ที่พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านการควบคุม พฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นตอนต้นสูงกว่าก่อนการทดลอง และการศึกษาเรื่อง The Theory-base substance abuse prevention program for adolescents. Health Education & Health Promotion¹⁸ ที่พบว่าคะแนนเฉลี่ยด้านการรับรู้การควบคุมตนเอง และความตั้งใจที่จะไม่ใช้

สารเสพติดของนักเรียนชาย ระดับมัธยมศึกษา สูงกว่าก่อนการทดลอง

2. คะแนนเฉลี่ยของทัศนคติต่อพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้การควบคุมตนเองต่อการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และ ความตั้งใจที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลังการทดลองของกลุ่มทดลองดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติต่อพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ เนื่องจากในกลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติต่อพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลดลงจาก ร้อยละ 94.25 เป็นร้อยละ 86.75 ภายในระยะเวลา 5 สัปดาห์ เมื่อทดสอบระหว่างกลุ่มจึงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value = .017; ตาราง 2) สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง The Theory-base substance abuse prevention program for adolescents. Health Education & Health Promotion¹⁸ ที่พบว่า หลังการทดลองคะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติต่อการไม่ใช้สารเสพติดของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษา กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ จากผลการศึกษาดังกล่าว สามารถอภิปรายได้ว่าถึงแม้กลุ่มตัวอย่างจะเคยเข้าร่วมกิจกรรมจากโรงเรียนและกิจกรรมจากหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะในกลุ่มเปรียบเทียบได้เข้าร่วมโครงการครูแดร์ โดยที่ผู้วิจัยไม่ทราบมาก่อน ซึ่งเป็นโครงการเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในเด็ก ในช่วงภาคเรียนที่ 1 แต่ไม่ได้มีการจัดกิจกรรมต่อเนื่อง เป็นผลทำให้คะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติลดลง ในขณะที่กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ โดยกิจกรรมมีลักษณะในการส่งเสริมการรับรู้หรือความเชื่อที่ว่า หากดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วจะส่งผลกระทบต่อผู้ที่ดื่มในหลายๆ ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย การเรียน ครอบครัว และสังคม อย่างไรก็ตามสื่อวีดิทัศน์ และร่วมกันอภิปราย ซึ่งเป็นกระตุ้นและเสริมสร้างประสบการณ์ในเรื่องของทัศนคติที่ไม่ดีต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หากผู้เข้าร่วมวิจัย มีการรับรู้หรือความเชื่อด้านลบต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น จะส่งผลกระทบต่อทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมดังกล่าว ทำให้คะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติยังคงอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน⁹ จึงสรุปได้ว่า หากไม่มีการกระตุ้นหรือจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง การรับรู้ ความเชื่อ หรือ ทัศนคติในเด็กวัยรุ่นตอนต้น ก็จะเปลี่ยนแปลงไปตามการรับรู้และความเชื่อในแต่ละบริบทของ

ครอบครัวและชุมชน โดยเฉพาะในชุมชนที่มีทัศนคติทางบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการมีทัศนคติที่เป็นบวกก็จะนำมาสู่ความตั้งใจที่จะทำพฤติกรรมนั้นๆ^{5,6,7,20} ซึ่งสอดคล้องกับที่ทำการศึกษานในสมองวัยรุ่น พบว่ามีการทำงานเพิ่มขึ้นอย่างมากของ Nucleus accumbens และพัฒนาสมองส่วน Prefrontal cortex ให้สมบูรณ์สัมพันธ์กับความสามารถในการจดจำรายละเอียดของประสบการณ์ โดยจะเพิ่มขึ้นตามวัย และประสบการณ์ต่างๆ เหล่านี้จะทำให้เกิดทัศนคติทั้งด้านบวกและด้านลบ²¹ ในส่วนด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมตนเอง และความตั้งใจที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ไม่แตกต่างกันที่ $p\text{-value} = .051, .068$ และ $.243$ ตามลำดับ (ตาราง 2) แต่เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ (d) พบว่า กลุ่มเปรียบเทียบมีคะแนนเฉลี่ยลดลงทุกด้าน (ตาราง 2) และเมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยโดยรวมของทั้งสองกลุ่ม พบว่ามีคะแนนค่อนข้างสูงตั้งแต่ก่อนการทดลอง จึงอาจทำให้ในระยะหลังการทดลองไม่มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนน (Ceiling effect) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อในด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง โดยเฉพาะข้อที่ถามว่า “ผู้ปกครองจะลงโทษฉัน หากฉันดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” และข้อคำถามที่ถามว่า “ลุงป้า น้าอา ปู่ย่า ตายาย ของฉันคิดว่า ฉันไม่ควรดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์” ก่อนการทดลอง ในกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ มีจำนวนคนที่เลือกตอบเห็นด้วยทั้ง 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนหลังการทดลองในกลุ่มเปรียบเทียบจำนวนคนที่เลือกตอบเห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 93.30 ทั้ง 2 ข้อส่วนในกลุ่มทดลองไม่เปลี่ยนแปลง เป็นผลจากการเข้าร่วมโปรแกรมป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ ที่ทำให้ผู้เข้าร่วมวิจัยมีการรับรู้ถึงความคาดหวังของบุคคลสำคัญของผู้เข้าร่วมวิจัยว่าบุคคลเหล่านั้นต้องการที่จะให้เราดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ ซึ่งสนับสนุนทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน⁹ ที่กล่าวว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นการรับรู้ความคาดหวังในพฤติกรรมของบุคคล ของกลุ่มคนสำคัญหรือกลุ่มอ้างอิง (Important reference) เช่น ครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อน รุ่นพี่ เป็นต้น ต้องการที่จะให้เราไม่ดื่มเครื่องดื่มนั้นๆหรือไม่ และตามหลักพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบิร์ก ของวัยเด็กตอนปลาย ซึ่งเด็กจะรับรู้เกณฑ์และข้อกำหนดของพฤติกรรมที่ “ดี” “ไม่ดี” จากผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดามารดา ครูหรือเด็กโต และมักจะคิดถึงผลตามที่จะได้รางวัล

หรือการลงโทษ โดยพฤติกรรม “ดี” คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รางวัล และพฤติกรรม “ไม่ดี” คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รับโทษ²² ในส่วนของคะแนนเฉลี่ยด้านการรับรู้การควบคุมตนเองและความตั้งใจที่จะไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน อาจเป็นผลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเปรียบเทียบได้เข้าโครงการครุแดร์ (Drug Abuse Resistance Education, DARE) โดยกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้ดำเนินการตลอดภาคการศึกษาที่ 1 และทำงานเสร็จสิ้นก่อนที่ผู้วิจัยจะจัดโครงการ โดยมีเนื้อหากิจกรรมโครงการ 4 ด้าน คือ ให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับสุราและยาเสพติด, ให้เด็กรู้จักใช้ทักษะในการตัดสินใจ, ให้เด็กรู้จักวิธีต่อต้านแรงกดดันของกลุ่มเพื่อน และให้เด็กรู้จักใช้ทางเลือกอื่นๆ นอกเหนือจากการใช้ยาเสพติดและความรุนแรงการศึกษา นี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง The Theory-based substance abuse prevention program for adolescents. Health Education & Health Promotion¹⁸ ที่พบว่าคะแนนเฉลี่ยด้านการรับรู้การควบคุมตนเอง และความตั้งใจที่จะไม่ใช้สารเสพติดของนักเรียนชาย ระดับมัธยมศึกษา หลังการทดลองของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างไรก็ตามในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านทัศนคติหลังการทดลองในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้

ด้านการบริการ

ควรมีการจัดกิจกรรม ให้พยาบาลมาสอนเกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียนในช่วง Home room และเน้นในเรื่องของการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาที่ 4 ขึ้นไป และลักษณะของกิจกรรมต้องต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ด้านการบริหาร

ควรให้ผู้บริหารมีความตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสารเสพติดอื่นๆ ไม่ใช่เพียงแคในโรงเรียน แต่รวมถึงในชุมชนด้วย เพื่อเป็นการป้องกันในระยะแรก ป้องกันการนำไปสู่การใช้สารเสพติดที่รุนแรงต่อไป สำหรับเนื้อหาที่สอนควรมีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์กับระยะพัฒนาการและความต้องการของนักเรียน

ด้านการศึกษา

ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในส่วนของ
อนามัยโรงเรียน ในเรื่องของการป้องกันการดื่มเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ในเด็กชั้นประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การจัดกิจกรรมครั้งต่อไป ควรเน้นในเรื่องของ
การรับรู้และความเชื่อของเด็กนักเรียนต่อความคาดหวังของ
ผู้ปกครองในเรื่องของการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
และควรให้ครอบครัวชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

2. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรเป็นการวิจัยแบบ
ติดตามและจัดกิจกรรมซ้ำในทุกภาคการศึกษา (Booster
Intervention) เพื่อประเมินความคงอยู่ของทัศนคติและ
การรับรู้การควบคุมตนเองต่อการไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

References

1. Assanangkornchai S., Muekthong A. & Inthanon T.
A surveillance of drinking behaviors and other
health-risk behaviours among high school
students in Thailand. Bangkok. 2010. (in Thai)
2. Lekfuangfu N., Tharnpanich N., Thajaroen K.,
Wongwaisiriwat S. & Witworapong N. Situation
of alcohol consumption in the Northeast.
Bangkok;Duan Tula Printing House. 2015.
(in Thai)
3. Chanpen U. Factors influencing problematic
drinking among adolescents in Khonkaen
province. Doctor thesis of philosophy in
nursing graduate school Khon Kaen University.
2011. (in Thai)
4. Thanaree A., Usahha C., Wichitkhunakorn P.,
SaiNgam D., Phrurphetkaew N., SaeNgow U. et
al. Facts and figures: alcoholic beverages in
Thailand. Bangkok: Alcohol Research Center.
2016. (in Thai)

5. Tonpolkrang R., Homsinandt P. & Srisuriyawet R.
Factor related to binge drinking among male
vacational student in Surin province. Journal
of public health nursing. 2008;29:29 - 42.
(in Thai)
6. Romsuk C. Factors related to alcohol consumption
behavior of adolescents. Kamphaeng Phet
Municipality Khampangphet province. Faculty
of Management Science Lampang Rajabhat
University. 2012;5:50-62. (in Thai)
7. Shell, D.F., Newman, I.M., & Xiaoyi, F. The influence
of cultural orientation, alcohol expectancies
and self-efficacy on adolescent drinking.
Addiction. 2010;105(1): 1608 - 1615.
8. Waleewong O., Chaiyasong S. & Thamarangsri T.
Influence of parental norms and behaviours
on youth drinking in Thailand. Center of
alcohol studt. 2010. (in Thai)
9. Ajzen I. The Attitudes, personality and behavior.
(2nd Edition).Milton-Keynes:Open University
Press-McGraw Hill Education. 2005.
10. Piyapan W., Srisuriyawet R. & Pornnapa Homsin,
Predictive Factors of Intention to Engage in
Risky Drinking among Male Vocational students
in Chai Nat province. The Journal of Faculty
of Nursing Burapha University Vol. 24 No. 2
April - June 2016 (in Thai)
11. Hashim S., Lerdsuwansri R. & Srihera R. Factor
Affecting to Senior High School Alcohol
Drinking in PathumThani Province.Thai Journal
of Science and Technology. 2017; 6:1 - 10.
(in Thai)
12. Duangkaew K., Powwattana A., & Auemaneekul N.
Factors Related To Multiple Risk Behaviors
among Vocational Students in Bangkok.
Journal of public health nursing.2017;
31:76- 92. (in Thai)

13. Teerasiroj T., Chomson S. & Sinsuesatkul S. The Factors Influencing Intention of Alcohol Consumption Behavior Amongst Senior High School Students. Master thesis of community nurse practitioner, Christian University. 2011. (in Thai)
14. Steingold L. Using the theory of planned behavior to predict tobacco and alcohol use in south african students. Cape Town: University of Cape Town. 2009.
15. Surin Provincial Local Office. Information Surin Province. Searched on 31 October, 2017.
16. Saikhamfoo P., Powwattana A., Lagampan S. & Kaewpan W. Alcohol consumption Prevention with family participation program in early adolescents. Journal of public health nursing. 2014; 28(2), 23-38. (in Thai)
17. Phalasarn A. & Duangsong R. The Effectiveness of Health Education Program by Application of Theory of Planned Behavior and Social Support for Prevention Alcohol Drinking Behavior Among Secondary Level 4 Khongchaipattana Sub-District, Khongchai District, Kalasin Province . KKU Res J (GS). January - March 2011; 11 (1), 83-91. (in Thai)
18. Bashirian, S., Hidarnia, A., Allahverdipour, H., Hajizadeh, E. The Theory-base substance abuse prevention program for adolescents. Health Education & Health Promotion (HEHP). 2013; 1 (1), 3 - 12. (in Thai)
19. Moonrattana A., Jirapate V. & Ua-kit N. The Effect of Motivation Promoting Program on Alcohol Drinking Prevention Behaviors Among Early Adolescents. Kuakarun Journal of Nursing. December 2014; 21, 219 - 233. (in Thai)
20. Glassman, T., Dodd, D., Sheu, J.J., Rienzo, B.A., & Wagenaar, A.C. Using the Theory of Planned Behavior to Predict Alcohol Consumption among College Students on Game Day. The Journal Of Global Drug Policy and Practice. 2010.
21. Pariwatcharakul P. track wavy brain Look at the effects of gambling. 1st ed. Bangkok. Sahamit Printing and Publishing; 2016 (in Thai)
22. Kohlberg, Lawrence. "Moral stages and moralization: The cognitive-developmental approach". In Lickona, T. Moral Development and Behavior: Theory, Research and Social Issues. Holt, NY: Rinehart and Winston; 1976.
23. Choojan S. & Wanakul T. Development of health education on child centered program in self-efficacy and food consumption behavior among school aged children in Lamlukka District, Pathumtani Province. Journal of the royal Thai army nurse. 2018; 19 (3), 158 -164. (in Thai)